

RESPECT IS EEN CULTUURELEMENT

Het is prachtig om te zien dat respecteducatie al jarenlang volop in ontwikkeling is. Vanuit het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs koos VOS/ABB er in 2013 voor om aan te haken bij wat is uitgegroeid tot de Week van Respect. Inmiddels zien wij dat het hele jaar door op scholen overal in Nederland gastlessen worden gegeven over respect en diversiteit. Het wordt steeds meer een vast onderdeel van het onderwijs, het komt als het ware in het DNA van de scholen.

In ons onderwijssysteem gaat veel aandacht uit naar kwalificatie. Terecht, maar socialisatie en persoonsvorming zijn minstens zo belangrijk. Je ziet het nu in de coronacrisis. We maken ons veel zorgen over de vraag hoe leerlingen scoren op de eindtoets of dat ze hun diploma wel halen, maar we moeten ook kijken naar hun brede welzijn en persoonlijke ontwikkeling. De ambitie is dat zij niet alleen vakkennis opdoen, maar ook leren hoe je elkaar gelijkwaardig behandelt, zelfstandig conflicten oplost en respect in de praktijk brengt.

Gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting

Respect is niet een project, actie of campagne, maar een cultuurelement. Acties kunnen wel helpen om respect in de schoolcultuur te brengen. De openbare en algemeen toegankelijke scholen doen dat op basis van hun kernwaarden: gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting. Gelijkwaardigheid kunnen leerlingen ervaren in gesprekken en activiteiten over thema's als genderdiversiteit, levensbeschouwelijke verschillen, diversiteit in culturen en in wat zij denken en vinden.

Het gaat erom dat ze zichzelf mogen zijn en dat diversiteit mooi is. Iedere leerling moet ook de vrijheid en autonomie ervaren om de eigen stem te laten horen en zelf keuzes te maken. In dialoog en op basis van ontmoeting met de ander en met 'de wereld'.

Een belangrijke stap is dat respecteducatie en diversiteit vaste thema's worden in burgerschapsonderwijs. Zo bouwen scholen op een structurele manier aan kennis en vaardigheden voor positief en respectvol gedrag. Daarnaast kan samenwerking helpen. Ik zie dat veel scholen respect ieder jaar weer op de agenda zetten. Herhaling is belangrijk, daarin vervult de Respect Foundation een belangrijke aanjagersrol. Samenwerking met gemeenten kan ook helpen, bijvoorbeeld als die expliciet uitspreken dat ze respect belangrijk vinden en/of het financieel mogelijk maken lesmateriaal beschikbaar te stellen.

In alle opzichten gezonde samenleving

Uiteindelijk is het de optelsom van verschillende acties en initiatieven die het verschil maakt. Het is en-en-en: een voetbalwedstrijd die begint met een uitspraak tegen racisme, een wethouder die in respect wil investeren, een leraar die respecteducatie tot leven brengt. Respect is een gedachtegoed dat je door- en voorleeft voor een in alle opzichten gezonde samenleving. Dat is een doel om elke dag naartoe te werken!

**UITEINDELIJK IS HET DE OPTELSOM VAN
VERSCHILLENDE ACTIES EN INITIATIEVEN
DIE HET VERSCHIL MAAKT**



Hans Teegelbeckers
Directeur Vereniging van Openbare en
Algemeen Toegankelijke Scholen (VOS/ABB)